

PSORIASISTA SAIRASTAVAN SOSIAALITURVA 2017

HYVINVOINTIPALVELUJEN TUOTTAMINEN

Hyvinvointipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joiden avulla turvataan ihmisen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen terveys ja toimintakyky, parannetaan syntyneitä sairauksia ja ongelmia sekä pyritään ennaltaehkäisemään näiden syntyä. Hyvinvointipalveluja tuottavat valtio, kunnat, yksityiset palvelun tuottajat ja järjestöt.

Kansaneläkelaitos hoitaa nykyään suuren osan kansalaisen sosiaaliturvasta eri elämänvaiheissa. Tässä oppaassa esitellään psoriasis hoitoon liittyviä Kelan korvauksia, matkakorvauksia, päivärahoja ja hoitotukia. Lisätietoa näistä ja muista Kelan etuuksista löytyy internetistä osoitteesta www.kela.fi.

Terveydenhuolto jakaantuu Suomessa julkisiin terveydenhuoltopalveluihin, joita ovat erikoissairaanhoido ja perusterveydenhuolto, ja yksityisiin terveydenhuoltopalveluihin. Kela korvaa yksityisellä sektorilla aiheutuneista kustannuksista korvausta sairausvakuutuslain perusteella.

Kunnan sosiaalitoimi tuottaa sosiaalipalveluita (kotipalvelut, sosiaalityö, perhe- ja kasvatusneuvolat, mielenterveystoimistot ja nuorisotyö), täydentävää toimeentulotukea ja vammaispalveluita. Vammaispalvelulaissa on määritelty vammaisuuden ja pitkäaikaissairauden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista. Psoriaatikon kohdalla yleisimmin kyseeseen tulevat tukitoimet ovat luonteeltaan harkinnanvaraisia.

Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävänä on tuottaa työvoimapalveluita sekä erilaisia työllisyyttä tukevia koulutuksia, työkokeilua ja neuvontaa. Psoriasisista sairastavan on mahdollista kouluttautua uudelleen Kelan tuella, mikäli sairauden vuoksi on mahdotonta jatkaa entisessä ammatissa.

Potilasjärjestöjen palvelut tuovat tarpeellisen lisän kansalaisen hyvinvoinnin tuottamiseen kuntoutuksen ja sopeutumisvalmennuksen muodossa. Psoriasisliiton omistama Psoriasiskeskus järjestää toimintakykyä ylläpitäviä kursseja eläkkeellä oleville psoriaatikoille, perheille sekä aurinkopainotteista sopeutumisvalmennusta Gran Canarialla. Paikalliset psoriasisyhdistykset tarjoavat monenlaista ohjelmaa ja vertaistukea psoriasisista sairastaville.

Psoriasisliiton toiminnasta, kuten alueellisista kuntoutuskursseista ja aurinkopainotteisesta sopeutumisvalmennuksesta, sekä yhdistysten toiminnasta saa ajankohtaista tietoa liiton sivustolta www.psoriasisliitto.fi ja lhonaika-lehdestä.

Järjestöjen yhdessä laatima laaja sosiaaliturvan verkko-opas löytyy osoitteesta www.sosiaaliturvaopas.fi.

LÄÄKEKORVAUKSET JA PERUSVOIDEKORVAUKSET

Sairausvakuutuslaki

Kelasta voi hakea korvausta lääkkeistä, perusvoiteista ja kliinisistä ravintovalmisteista joita lääkäri on määrännyt hakijan sairauden hoitoon. Lääkeostoista maksetaan korvauksia kolmessa eri korvausryhmässä. Korvaukset maksetaan prosenttiosuutena lääkkeen hinnasta. Korvausluokat ovat peruskorvaus, alempi erityiskorvaus ja ylempi erityiskorvaus. Vuoden 2017 alusta lääkereseptien voimassaoloaika muuttui tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta yhdestä vuodesta kahteen vuoteen.

Sähköinen resepti

Sähköinen resepti on lääkemääräys, jonka lääkäri laatii ja allekirjoittaa sähköisesti ja tallentaa keskitettyyn tietokantaan eli Reseptikeskukseen. Potilas saa lääkäriltä potilasohjeen, jossa on tiedot määrätystä lääkkeestä. Potilasohje nopeuttaa asiointia apteekissa, mutta se ei ole välttämätön. Kela-kortti on välttämätön lääkekorvausten saamiseksi. Lääkkeen voi hakea mistä tahansa apteekista. Sähköinen lääkemääräys tuli pakolliseksi vuoden 2017 alusta. Tämä tarkoittaa, että lääkäri voi laatia lääkemääräyksen kirjallisesti ja puhelimitse enää vain poikkeustapauksissa (esim. tekninen häiriö, kiireellinen lääkkeen tarve, erityislupavalmiste). Sähköisen lääkemääräyksen uusimista voi pyytää apteekista tai terveydenhuollosta tai lähettää uusimispyynnön itse Omakanta-palvelun kautta. Omia Reseptikeskuksessa olevia tietojaan voi katsella osoitteessa www.omakanta.fi. Palveluun kirjaututaan henkilökohtaisilla verkkopankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla.

Suomessa kirjoitetulla eurooppalaisella lääkemääräyksellä voi ostaa lääkkeitä EU- ja ETA maissa sekä Sveitsissä. Oikeus koskee lääkkeitä, joita vastaava valmiste on hyväksytty Suomessa korvattavaksi. Asiakas maksaa lääkkeet kokonaan ja hakee korvauksen jälkikäteen Kelasta.

Viitehintajärjestelmä

Lääkärin määräämä lääke voidaan apteekissa vaihtaa halvempaan vastaavaan valmisteeseen, mikäli lääke kuuluu viitehintajärjestelmän piiriin. Samaan ryhmään kuuluvilla lääkevalmisteilla on sama viitehinta, joka lasketaan ryhmän edullisimman valmisteen myyntihinnasta. Jos et halua vaihtaa lääkettäsi viitehinnan mukaiseen edullisempaan lääkkeeseen, saat korvauksen enintään viitehinnasta ja maksat itse erotuksen. Viitehinnan ylittävä osuus ei kerrytä vuotuista omavastuusuutta (lisäkorvaus suurista lääkekuluista). Lääkäri voi kieltää hoidollisin tai lääketieteellisin perustein lääkkeen vaihdon edullisempaan valmisteeseen tekemällä siitä merkinnän reseptiin. Perusvoiteet, Daivobet sekä biologiset lääkkeet eivät kuulu lääkevaihdon piiriin, joten niistä saa korvauksen valmisteen myyntihinnasta.

Alkuomavastuu

Asiakas saa lääkkeistoista Kela-korvausta vasta kalenterivuotuisen 50 euron alkuomavastuun täytyttyä. Alkuomavastuu ei koske alle 18-vuotiaita.

Yhdellä ostokerralla voi hankkia enintään kolmen kuukauden aikana tarvittavat lääkkeet. Jos lääkkeitä tarvitaan tätä pidemmäksi ajaksi, tulee ottaa yhteyttä Kelaan. Jatkoissa korvausta voi saada uuden lääkkeen, kliinisen ravintovalmisteen ja perusvoiteen erästä vasta sen jälkeen, kun aiemmin ostettu erä on käytetty annetun ohjeen mukaisesti lähes kokonaan loppuun. Kun asiakas asioi apteekissa, apteekki tarkistaa voiko uuden erän jo toimittaa korvattuna.

Peruskorvausluokka

Sairausvakuutuslain mukaan lääkkeet ovat peruskorvattavia silloin, kun kysymyksessä sairauden hoidossa tarpeellinen lääke. Peruskorvaus lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta on 40 %. Yhdellä ostokerralla voi hankkia enintään kolmen kuukauden aikana tarvittavat lääkkeet. Perusvoiteista saa peruskorvauksen, kun reseptissä on merkintä *pitkäaikaisen ihosairauden hoitoon*.

Ns. *rajoitetun peruskorvauksen* piiriin kuuluu osa vaikean psoriasisiksen hoitoon tarkoitetuista biologisista lääkkeistä. Tällöin erikoislääkäri kirjoittaa potilaalle B-todistuksen lääkkeen tarpeellisuudesta.

Erityiskorvausluokka

Lääkkeet ovat erityiskorvattavia, kun kysymyksessä on vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa tarvittava välttämätön lääke. Erityiskorvausryhmiä on kaksi: alempi erityiskorvaus 65 % ja ylempi erityiskorvaus 100 %. Ylemmän erityiskorvausluokan lääkkeillä on lääkekohtainen omavastuu, 4,50 euroa/lääke. Erityiskorvausoikeuden saamiseksi tarvitaan erikoislääkäriltä B-todistus, oma hakemus ja merkintä Kela-korttiin.

Ihopsoriasisissa ainoa 100 % erityiskorvattava lääke on asitreiini (mm. Neotigason), silloin kun psoriasisista on vähintään 75 % kehon pinta-alasta eli on kyse yleisestä erythrodermiasta.

Nivelpsoriasisissa hoidossa 65 % korvattavia ovat mm. metotreksaatti-, atsatiopriini-, siklosporiini- ja sulfasalatsiinivalmisteet, kun niitä käytetään psoriasikseen liittyvän hankalan niveltulehduksen hoidossa. Muut kuin insuliinia sisältävät diabeteslääkkeet siirtyivät vuoden alusta ylemmästä erityiskorvausluokasta 65%:n korvausluokkaan.

Erityisen kalliiden lääkkeiden korvaaminen

Erityisen kalliita lääkkeitä (yhden pakkauksen arvonlisäverollinen vähittäishinta on yli 1000 euroa) korvataan vuoden 2017 alusta lähtien kerralla kuukauden tarvetta vastaava määrä aiemman kolmen kuukauden sijaan. Uusi lääke-erä korvataan noin viikkoa ennen edellisen loppumista. Lääkettä voi esim. ulkomaanmatkan vuoksi saada kuitenkin kuukauden tarvetta suuremman määrän. Matkan vuoksi tehtävä poikkeus saada lääkkeet suorakorvattuna edellyttää, että asiakas (tai apteekki) pyytää Kelan toimistosta poikkeusluvan. Matkalta paluupäivä tulee olla tiedossa.

Lääkekustannusten vuotuinen omavastuu (lääkekatto)

Suuriin lääkekuluihin on mahdollisuus saada lisäkorvausta. Asiakkaan maksamien lääke- ja perusvoidekustannusten omavastuuosuudet kerääntyvät ns. lääkekattoon. Tämä lääkekatto on 605,13 euroa vuonna 2017. Kun lääkekaton raja ylittyy, ilmoittaa Kela asiasta kirjeellä asiakkaalle. Kela maksaa korvauksen piiriin kuuluvat lääke- ja perusvoidekustannukset omavastuun 2,50 euroa/lääke ylittävältä osalta kokonaan kuluvaan vuoden loppuun asti. Myös lisäkorvauksessa noudatetaan viitehintajärjestelmää.

Esittämällä Kela-kortin ja ilmoituksen apteekissa, saa lääkkeen lisäkorvauksen suorakorvauksena heti ostohetkellä. Lisäkorvauksen hakuaika on 6 kuukautta kalenterivuoden päättymisestä, mikäli apteekin suorakorvausta ei ole saatu.

YKSITYISLÄÄKÄRIN PALKKIOT JA HAMMASLÄÄKÄRIN PALKKIOT

Kela vahvistaa lääkärinpalkkioille sekä tutkimuksille ja hoidoille euromääräisen taksan. Potilaalle maksetaan korvausta taksan mukainen määrä. Taksat ovat nähtävissä verkossa www.kela.fi/taksat.

Korvausta maksetaan myös sairausvakuutusta varten annetusta yksityislääkärin kirjoittamasta lääkärintodistuksesta. Eläkkeen hakemista, kuntoutusta tai ajokorttia varten annetuista lääkärintodistuksista ei saa korvausta.

Yksityishammaslääkärin palkkiosta korvataan vahvistetun korvaustaksan mukainen määrä. Suun ja hampaiden tutkimus ja ennaltaehkäisevä hoito korvataan vain joka toinen vuosi. Korvaus voidaan kuitenkin maksaa vuosittain, mikäli tutkiminen on potilaan terveydentilan vuoksi tarpeellista. Korvausta saa myös hammaslääkärin määräämistä laboratoriokustannuksista, röntgentutkimuksista, lääkkeistä ja matkoista, jotka liittyvät korvattavaan hammashoitoon.

Korvaus on haettava 6 kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta.

LÄÄKÄRIN MÄÄRÄÄMÄ TUTKIMUS JA HOITO

Yksityislääkärin määräämästä yksityissektorilla toteutuneesta tutkimuksesta ja hoidosta (esim. laboratorio- ja röntgentutkimukset, fysikaalinen hoito, valohoito, sädehoito, psykologiset tutkimukset) Kela korvaa vahvistetun taksan mukaisen määrän. Hoitomääräys on yhden vuoden voimassa. Jos potilas on lähetetty terveyskeskuksesta yksityislääkärin tutkimuksiin, ei korvausta makseta. Tällöin maksaja on kunta tai potilas itse. Kela korvaa kuitenkin fysioterapian ja ihosairauksien valohoidon kustannuksia myös terveyskeskus- ja sairaalalääkärin antamalla läheteellä.

Kelan korvaaman valohoidon taksa on 3 euroa hoitokerralta. Korvauksen saa enintään 15 hoitokerrasta. Viidentoista kerran valohoitojaksosta korvaus on 45 euroa.

Korvaus on haettava 6 kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta.

MATKAKORVAUS

Matka- ja yöpymiskorvaus maksetaan sairauden ja Kelan kuntoutuksen vuoksi tehtyjen matkojen kustannuksista. Korvaus suoritetaan pääsääntöisesti yleisten kulkuneuvojen kustannusten mukaan matkasta lähimpään lääkäriin, tutkimus- tai hoitolaitokseen.

Matkakustannukset korvataan yhdensuuntaisen matkan omavastuun, 25 euroa, ylittävältä osuudelta (edestakaisen matkan omavastuu on siis 50 euroa). Oman auton, taksin tai sairaankuljetusauton käyttöä pidetään perusteltuna, mikäli sairaus tai paikalliset liikenneolosuhteet sitä edellyttävät. Korvaus oman auton käytöstä on 0,20 euroa/km omavastuun ylittävältä osalta. Kun matkustat omalla autolla terveyskeskukseen, julkiseen sairaalaan tai Kelan järjestämään kuntoutukseen ja yhdensuuntainen matka on alle 100 kilometriä, et tarvitse matkakorvaushakemuksen liitteeksi terveydenhuollon antamaa todistusta oman auton käytöstä (SV 67).

Taksimatkojen korvaus

Taksin käytön tarpeellisuudesta tulee pyytää lääkärin tai hoitolaitoksen antama todistus (SV 67) ja säilyttää se. Todistus voidaan kirjoittaa kertamatkalle, määräajaksi tai toistaiseksi.

Mikäli henkilöllä on sairauden vuoksi oikeus matkustaa taksilla terveydenhuollon yksikköön tai kuntoutukseen, tulee matka tilata sairaanhoitopiiriin tilausnumerosta. Asiakas maksaa taksimatkan yhteydessä vain omavastuuosuuden 25,00 euroa näyttämällä Kela-korttia. Samalla kertaa voi tilata kaikki tiedossa olevat matkat terveydenhuoltoon. Mikäli matkan tilaa muualta kuin sairaanhoitopiiriin keskitetystä tilausnumerosta, matka on maksettava kokonaan itse ja haettava korvaus Kelasta jälkikäteen. Omavastuu on tällöin kaksinkertainen eli 50,00 euroa. Tällaiset matkat eivät kerrytä matkakattoa.

Tilausnumerot ja tarkemmat ohjeet: <http://www.kela.fi/nain-tilaat-taksin>.

Matkakatto

Mikäli sairausvakuutuslain mukaisten matkakustannusten omavastuuosuudet kalenterivuoden aikana ylittävät 300 euroa, ylimenevä osuus korvataan kokonaan. Myös alle omavastuun jäävät matkakustannukset kerryttävät matkakattoa. Säilytä tällöin kuitit ja ilmoita kustannuksista Kelan toimistoon. Kela seuraa omavastuuosuuden täyttymistä ja ilmoittaa siitä lähettämällä *matkakattokortin*. Korttia näyttämällä ei tarvitse maksaa taksimaksua, jos kuljettaja on tehnyt Kelan kanssa valtakirjasopimuksen.

Matkakustannuksista on haettava korvausta 6 kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta tai vuotuisen omavastuuosuuden ylittyessä 6 kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä, mikäli henkilö ei ole käyttänyt matkakattokorttia.

Jos sairauden hoitoon liittyen joutuu yöpymään hotellissa, Kela maksaa yöpymisrahaa 20,18 euroa/yö. Säilytä kuitti yöpymiskustannuksista.

SAIRAUSPÄIVÄRAHA JA OSASAIRAUSPÄIVÄRAHA

Sairauspäiväraha korvaa alle vuoden kestävästä sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden aiheuttamaa ansionmenetystä. Sitä maksetaan 16–67 -vuotiaalle Suomessa asuvalle henkilölle, joka on ollut sairautta edeltävän kolmen kuukauden aikana työssä tai työttömänä työnhakijana. Työhön rinnastetaan myös yrittäjänä toimiminen, päätoiminen opiskelu sekä vuorottelu- ja sapattivapaa. Jos työedellytys ei täyty, voi sairauspäivärahaa saada vasta, kun työkyvyttömyys on jatkunut yhtäjaksoisesti 55 päivää.

Oikeus sairauspäivärahaan syntyy, kun sairaus on kestänyt sairastumispäivän lisäksi 9 sitä seuraavaa arkipäivää. Yrittäjällä omavastuu-aika on sairastumispäivä ja kolme seuraavaa arkipäivää. Sairauspäivärahaa maksetaan kuudelta arkipäivältä viikossa enintään 300 päivää ja se on veronalaista tuloa. Päiväraha määräytyy viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistettujen tötulojen mukaan. Työttömän sairauspäiväraha määräytyy hänen työttömyysetuutensa mukaan ja opiskelijan sairauspäiväraha opintorahan mukaan. Tulottomalla on myös oikeus hakea sairauspäivärahaa työkyvyttömyyden kestänyt 55 päivää. Vähimmäispäiväraha on tällöin 23,73 euroa/arkipäivä.

Sairauspäiväraha haetaan hakemuksella Kelan toimistosta tai työpaikan sairauskassalta kahden kuukauden kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta. Liitteeksi tarvitaan lääkärin A tai B todistus työkyvyttömyydestä sen kestoista riippuen.

Kun henkilö on saanut sairauspäivärahaa 60 arkipäivää, lähettää Kela kirjeen, jossa kerrotaan kuntoutuksen vaihtoehtoista ja järjestäjästä.

Sairauspäivärahan maksaminen 90 arkipäivän jälkeen edellyttää työterveyslääkärin lausuntoa jäljellä olevasta työkyvystä ja mahdollisuuksista jatkaa työssä. Lausunto on hyvä toimittaan ajoissa Kelaan, ettei sairauspäivärahan maksaminen viivästy. Lausunto on maksuton. Ilman työterveyslääkärin lausuntoa päivärahaa ei voida maksaa 90 päivän jälkeen. Työnantajan kuuluu samalla ottaa kantaa, voidaanko työolosuhteita muokata työhön paluun helpottamiseksi. Lausuntoa ei tarvita yrittäjiltä, opiskelijoilta tai työttömiltä.

Puolen vuoden sairauspäivärahan (150 arkipäivää) jälkeen Kela lähettää kirjeen, jossa kerrotaan eri kuntoutusmahdollisuuksista sekä tarvittaessa eläkkeen tai muun korvauksen hakemisesta.

Mikäli sairaus jatkuu yli vuoden, on mahdollista hakea työkyvyttömyyseläkettä tai jos työkyvyttömyyden tiedetään kestävä vähintään vuoden henkilöllä voi olla oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen heti sairauden alkamista seuraavan kuukauden alusta.

Osasairauspäivärahan tarkoitus on helpottaa työkyvyttömän henkilön työhön paluuta ja kuntoutumista pitkän sairausloman aikana. Kokoaikaisessa työsuhteessa oleva sopii työnantajansa kanssa työhön paluusta osa-aikaisesti. Oikeus on 16-67-vuotiaalla kokoaikatyötä tekevällä työntekijällä tai yrittäjällä. Osa-aikatyöjärjestelyn tulee kestää yhtäjaksoisesti vähintään 12 arkipäivää. Työajan ja palkan on vähennyttävä 40 – 60 % aiemmasta. Osasairauspäivärahaa maksetaan ilman omavastuu-aikaa, kun se jatkuu välittömästi sairauspäivärahan tai kuntoutusrahan jälkeen. Muuten omavastuu-aika on sairastumispäivä ja sitä seuraavat 9

arkipäivää. Osasairauspäivärahan suuruus on puolet sairauspäivärahasta. Sitä on mahdollista maksaa vähintään 12 arkipäivältä ja enintään 120 arkipäivältä. Osa-aikatyöstä sovitaan työterveyslääkärin tai muun työolosuhteet tuntevan lääkärin arvion perusteella.

KUNTOUTUSRAHA

Kuntoutusrahaa maksetaan 16-67 -vuotiaalle kuntoutuksen, sopeutumisvalmennuksen tai Psoriasisliiton järjestämän aurinkopainotteisen sopeutumisvalmennuksen perusteella ja se korvaa menetettyä ansiota. Kuntoutujalla pitää olla kuntoutuspäätös. Kuntoutusraha määräytyy edellisen vuoden verotettavien tulojen perusteella. Kuntoutusrahaa maksetaan 6 arkipäivältä viikossa ja se on veronalaista tuloa. Omavastuu-aika on kurssin alkamispäivä ja seuraavat 9 arkipäivää. Kuntoutusrahaa haetaan kuntoutuksen jälkeen Kelan toimistosta kuntoutusrahahakemuksella, jonka liitteeksi tulee osallistumistodistus. Hakuaika on 4 kuukautta kuntoutuksen aloittamisesta. Jos saat kuntoutuksen ajalta palkkaa, kuntoutusraha maksetaan työnantajallesi. Vuonna 2017 kuntoutusrahan vähimmäismäärä eli minimi on 23,73 euroa/arkipäivä. Osakuntoutusrahaa voit saada, jos työaikaasi on kuntoutukseen osallistumisen vuoksi lyhennetty vähintään 40 % normaalista päivittäisestä työajastasi. Osakuntoutusrahan määrä on puolet täyden kuntoutusrahan määrästä.

Lisätietoa: www.kela.fi/kuntoutus.

VAMMAISTUKI 16 VUOTTA TÄYTTÄNEELLE

Vammaistuen tarkoitus on tukea työikäisen vammaisen tai pitkäaikaissairaana henkilön elämänlaatua sekä selviytymistä arkielämässä, työelämässä ja opiskelussa. 16 vuotta täyttänyt henkilö voi saada perusvammaistukea sairaudesta tai vammasta aiheutuvan yleisen haitan ja toimintakyvyn heikentymisen perusteella. Nykyään ei enää edellytetä sairaudesta aiheutuvia erityiskustannuksia. Kun perustuen edellytykset täyttyvät ja sairaudesta aiheutuu jatkuvia, ylimääräisiä erityiskustannuksia (n. 215 €/kk), vammaistuki voidaan myöntää korotettuna. Henkilöllä, joka saa täyttä työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, kuntoutustukea tai haitta- tai avuttomuuslisää (vakuutuksen perusteella) ei ole oikeutta vammaistukeen (katso eläkettä saavan hoitotuki).

Vammaistuen myöntämisessä arvioidaan sairaudesta tai vammasta aiheutuvaa lääketieteellistä ja sosiaalista haittaa (katso ihopsoriasiksen haittaluokitus seuraavalla sivulla). Jos henkilöllä on diagnosoitu nivelpsoriasis, tulee lääkärin kuvata B -todistuksessa miten liikeradat poikkeavat normaalista sekä oireiden vaikutus toiminnallisuuteen.

Myöntämisen edellytyksenä on myös, että sairaudesta aiheutunut toimintakyvyn heikentyminen on kestänyt vähintään yhden vuoden ajan. Toimintakyvyn heikentymisellä tarkoitetaan avun tarvetta ja heikentynyttä kykyä huolehtia itsestään, selviytyä jokapäiväisistä toiminnoista, kotitaloudesta, sairauden vaatimien hoitojen toteuttamisesta sekä työ- ja opiskelutehtävistä. Toimintakyvyn heikentymistä arvioitavissa otetaan huomioon hakijan yksilölliset olosuhteet sekä fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset seikat.

Erytyiskustannukset on uudessa laissa määritelty tarkasti ja niillä on ainoastaan perustukea korottava vaikutus. Kustannusten tulee olla sairaudesta aiheutuvia, tarpeellisia, ylimääräisiä ja jatkuvia. Erytyiskustannuksista kannattaa tehdä erillinen luettelo ja laskelma sekä säilyttää kuitit.

Vammaistuki on porrastettu kolmeen luokkaan: perustuki, korotettu vammaistuki ja ylin vammaistuki.

Perustukeen (92,14 euroa/kk) on mahdollisuus henkilöllä, jolle sairaudesta tai vammasta aiheutuu olennaista haittaa tai avuntarvetta / ohjauksen ja valvonnan tarvetta.

Korotettua vammaistukea (215 euroa/kk) voi saada, kun sairaudesta tai vammasta aiheutuu huomattavaa haittaa tai henkilö tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloudesta ja asiainnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta tai

valvontaa. Oikeus korotettuun vammaistukeen on myös, mikäli sairaudesta tai vammasta aiheutuvat erityiskustannukset ovat kuukausitasolla vähintään n. 215 euroa ja perustuen edellytykset täyttyvät.

Ylimpään vammaistukeen (416,91 euroa/kk) on mahdollisuus henkilöllä, joka on vaikeavammaisen ja tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä apua.

Vammaistukea haetaan täyttämällä vammaistukihakemus (EV 256) ja toimittamalla se Kelaan tai verkossa internetin kautta. Hakemuslomakkeen lisäksi tarvitaan lääkärin C-todistus tai kattava B-todistus. Todistuksesta tulee ilmetä miten ja mistä alkaen toimintakyky on heikentynyt sekä millainen on avun tai ohjauksen tarve. Suositeltavaa on kirjoittaa hakemukseen oma liite, jossa kuvaa konkreettisesti, miten sairaus aiheuttaa ongelmia arjessa, työelämässä, opiskelussa ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Myös hoitojen toteutus ja ajankäyttö kannattaa kuvata.

Vammaistuki on verotonta tuloa ja sitä on mahdollisuus saada takautuvasti puolen vuoden ajalta.

HAITTALUOKITUS

Tapaturmavakuutuslaki 18§

Lääketieteellistä haittaa arvioitaessa käytetään suuntaa antavana ohjeena sosiaali- ja terveysministeriön haittaluokitusta (STM 1649/2009), joka luokitaa ihosairauden oireet seuraavasti:

Iho	Haittaluokka
Ihottumaa on lähes jatkuvasti tai sitä aiheuttavia ärsykejä on vaikea välttää, tila jatkuvalla hoidolla hallittavissa. *	3–5
Jatkuva ihottuma, joka aiheuttaa merkittäviä rajoituksia päivittäisiin toimintoihin.	6–10
Laaja-alainen, jatkuvasti aktiivi- ja yleisoireita aiheuttava vaikea ihottuma, kuten yleistynyt erythrodermia.	11–15

*Haittaluokka 3–5 ei riitä vammaistuen myöntämiseen.

Nivelpsoriasisiksen haittaluokitus

Lääkärintodistuksessa kuvataan miten liikeradat poikkeavat normaalista. Montako astetta liike jää vajaaksi sekä mikä on niveloireiden vaikutus toiminnallisuuteen.

ELÄKETTÄ SAAVAN HOITOTUKI

Hoitotuen tavoitteena on tukea sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan kotona asumista ja siellä tapahtuvaa hoitoa sekä korvata hänelle sairaudesta tai vammasta aiheutuvia jatkuvia erityiskustannuksia (katso 16 vuotta täyttäneen vammaistuki). Hoitotuen edellytyksenä on, että hakijan toimintakyky on heikentynyt vähintään vuoden ajan. Hoitotukea voidaan maksaa henkilölle, joka on 65 vuotta täyttänyt tai alle 65-vuotias joka saa työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea, vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, liikenne-/tapaturmavakuutuksen tai sotilasvamma-/sotilastapaturmalain mukaista jatkuvaa eläkettä tai korvausta. Hoitotukea ei voi saada, jos saa pelkästään osatyökyvyttömyyseläkettä, osa-aika-eläkettä tai työttömyyseläkettä.

Hoitotuki on porrastettu kolmeen suuruusluokkaan: perustuki, korotettu hoitotuki ja ylin hoitotuki. Luokitus perustuu siihen, miten paljon ja kuinka usein henkilö tarvitsee säännöllistä toisen henkilön apua ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa (ruokailu, pukeminen, hoitotoimenpiteet, henkilökohtainen hygienia ja liikkuminen), kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella.

Perustukeen (61,71 euroa/kk) on oikeutettu henkilö, joka tarvitsee säännöllisesti vähintään viikoittain toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta tai valvontaa henkilökohtaisissa toiminnoissa, kotitaloustöissä tai asioinnissa kodin ulkopuolella.

Korotettu hoitotuki (153,63 euroa/kk) voidaan myöntää, kun avun tarve on jokapäiväistä ja apua tarvitaan moniin henkilökohtaisiin toimintoihin. Mikäli perustuen edellytykset täyttyvät voi tuki korottua sairaudesta aiheutuvien suurten (n. 150€/kk) erityiskustannusten perusteella korotetuksi hoitotueksi.

Ylimmän hoitotuen (324,85 euroa/kk) saaminen edellyttää, että henkilö on jatkuvan hoidon ja valvonnan tarpeessa.

Eläkettä saavan hoitotuki haetaan Kelasta täyttämällä hoitotukihakemus ja liittämällä siihen alle vuoden vanha lääkärintodistus C. Hoitotukea voi saada puoli vuotta takautuvasti ja se on verotonta.

ALLE 16-VUOTIAAN VAMMAISTUKI

Kela voi myöntää vammaistukea, jos pitkäaikaisesti sairaan tai vammaisen lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuu vähintään kuuden kuukauden ajan tavanomaista suurempaa rasitusta ja sidonnaisuutta verrattuna vastaavan ikäiseen terveeseen lapseen. Tukea ei myönnetä pelkästään kustannusten perusteella. Kun perustuen edellytykset täyttyvät ja erityiskustannusten voidaan arvioida nousevan vähintään korotetun tuen määrään, tuki voidaan myöntää korotettuna.

Tukea ei ratkaista pelkän diagnoosin perusteella, vaan olosuhteet ja lapsen hoidosta aiheutuva rasitus ja sidonnaisuus vaikuttavat päätökseen.

Vammaistuki on porrastettu kolmeen ryhmään sidonnaisuuden ja rasituksen mukaan: Perustuki, korotettu tuki ja ylin tuki.

Perustukeen (92,14 euroa/kk) voi olla oikeus, kun psoriasis on pitkään hankalasti oireileva, laaja-alainen ja vaatii (erikois)lääkärin vuosittaisia kontroleja sekä perusvoiteen lisäksi muuta lääkitystä (esim. lääkevoiteita tai valohoitoa).

Korotettuun tukeen (215 euroa/kk) voi olla oikeus, kun hoidosta aiheutuva rasitus on huomattavan suuri. Tällöin lapsella on laaja-alainen, vaikeahoitoinen psoriasis, joka vaatii perusvoiteen lisäksi runsaasti muuta lääkitystä ja esimerkiksi sairaalahoitojaksoja. Hoito vie päivittäin runsaasti aikaa.

Ylin tuki (416,91 euroa/kk) on tarkoitettu vaikeavammaisille lapsille, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista toisen henkilön apua ja valvontaa.

Alle 16-vuotiaan vammaistukea haetaan Kelan paikallistoimistosta. Hakemuksen liitteeksi tarvitaan tuore lääkärin C-todistus. Tuki voidaan myöntää tarvittaessa puoli vuotta takautuvasti ja se on verotonta. Päätös tehdään yleensä 1–2 vuodeksi, jonka jälkeen tilanne tarkistetaan.

Lapsen hoitotuen hakemuksen liitteeksi kannattaa kirjoittaa vapaamuotoinen liite, jossa tarkemmin kuvailee perheen elämäntilannetta, sairauden aiheuttamaa haittaa kotona, koulussa ja päiväkodissa sekä hoitojen konkreettista toteuttamista.

VALITTAMINEN KELAN PÄÄTÖKSESTÄ

Kela antaa vammais- ja hoitotukihakemuksista kirjalliset päätökset. Kielteisessä päätöksessä tulee selvittää, millä perusteella hakemus on hylätty. Mikäli hakija on tyytymätön saamaansa päätökseen, voi hakea muutosta valittamalla 37 päivän aikana päätöksen postituspäivästä. Valitus tehdään kirjallisesti joko vapaamuotoisesti tai Kelan lomakepohjaa käyttäen. Valituskirjelmästä tulee käydä esille asia ja päätös, josta valitetaan sekä omat perustelut, yhteystiedot, henkilötunnus ja allekirjoitus. Tarvittaessa voi liittää lisäselvityksiä, kuten uuden lääkärinlausunnon. Valitus toimitetaan Kelalle, joka tutkii, voidaanko vaatimukset hyväksyä (itse-oikaisu) tai Kela lähettää valituksen muutoksenhakulautakuntaan. Ylin muutoksenhakuaste on vakuutusosoikeus. Päätöksestä valittaminen on maksutonta.

ERITYISHOITORAHA

Erityishoitorahaa voidaan maksaa vanhemmalle, joka osallistuu alle 16-vuotiaan lapsen sairaanhoitoon tai kuntoutukseen ja on tämän vuoksi estynyt tekemään työtään ja hänelle tulee ansionmenetystä. Myös henkilö, joka vanhemman tavoin hoitaa lasta, voi saada erityishoitorahaa. Erityishoitoraha on sairauspäivärahan suuruinen ja verollista tuloa. Erityishoitorahaa haetaan Kelasta ja liitteeksi tarvitaan D-todistus.

VERONMAKSUKYVYN ALENTUMISVÄHENNYS

Tuloverolaki

Jos veronmaksukyky on olennaisesti alentunut elatusvelvollisuuden, työttömyyden tai sairauden johdosta, voi vähennyistä vaatia veroilmoituksessa tai veroehdotuksessa. Yksinomaan sairaudesta johtuva veronmaksukyvyyn alentuminen voidaan huomioida, jos verovelvollisen ja hänen perheensä yhteenlaskettujen sairauskustannusten määrä verovuonna on vähintään 700 euroa ja samalla 10 % puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärästä. Vähennys on korkeintaan 1400 euroa.

Veroilmoituksen liitteeksi tehdään vapaamuotoinen hakemus ja mukaan liitetään lääkärinlausunto sairaudentilasta ja kustannuslaskelma. Kuitit mm. lääke- ja hoitokustannuksista tulee esittää pyydettyessä. Lisätietoa mm. tulo rajoista saa veroviranomaiselta tai osoitteesta www.vero.fi.

INVALIDIVÄHENNYS

Invalidivähennykseen on oikeus henkilöllä, jolla on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta ja jonka haitta-aste on vähintään 30 %. Täyden vähennyksen saa henkilö, jonka haitta-aste on 100 %. Jos haitta-aste on pienempi, invalidivähennys on haitta-asteen mukainen prosenttimäärä täydestä vähennyksestä. Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan henkilön haitta-asteeksi katsotaan 100 % ja osaeläkettä saavan haitta-asteeksi 50 % ilman eri selvitystä. Henkilö säilyttää oikeutensa vähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi. Valtionverotuksessa täyden vähennyksen määrä on 115 euroa. Vähennys tehdään valtion tuloverosta. Kunnallisverotuksessa täysi vähennys on 440 euroa. Lääkärin B-lausunto haitta-asteesta toimitetaan verottajalle.

Invalidivähennyksen saamiseksi on ensimmäisellä kerralla toimitettava verottajalle lääkärintodistus, josta pysyvä haitta-aste ja sen alkamisajankohta ilmenevät. Jatkossa verottaja tekee vähennyksen viran puolesta. Haitta-asteen muuttuessa on verottajalle toimitettava uusi lääkärintodistus. Invalidivähennyistä voi hakea takautuvasti viiden vuoden ajalta.

Lisätietoja: www.vero.fi